
Opgave 1 Laat de emotie maar over aan RTL

Bij deze opgave hoort tekst 1.

Inleiding

In 2014 vierde de commerciële televisie haar 25-jarig jubileum. Naar aanleiding van dit jubileum verscheen in *NRC Handelsblad* een essay van recensent Hans Beerekamp. Tekst 1 bestaat uit fragmenten van het essay.

Lees de regels 1 tot en met 38 van tekst 1.

- 2p 1 Geef de namen van twee omroepverenigingen die rond de jaren '50 van de vorige eeuw ideologisch of levensbeschouwelijk verwant waren aan confessionele politieke partijen en geef ook de naam van de omroepvereniging die ideologisch of levensbeschouwelijk verwant was aan de PvdA.

Lees de regels 39 tot en met 46 van tekst 1.

- 2p 2 Leg uit hoe de TROS heeft bijgedragen aan het proces van ontzuiling.

Na de toelating van de TROS tot het publieke bestel veranderde het programma-aanbod van de andere omroepverenigingen. Die legden "hun dedain voor het ordinaire af", schrijft Hans Beerekamp.

- 2p 3 Geef een reden voor de omroepverenigingen om hun programma-aanbod te veranderen en leg uit waaruit die verandering bestond die door tegenstanders 'vertrossing' werd genoemd.

Lees de regels 47 tot en met 62 van tekst 1.

Bij het brengen van nieuws is vaak sprake van 'framing'.

- 3p 4 – Geef een omschrijving van het begrip framing.
– Welk frame wordt volgens de schrijver van tekst 1 door commerciële zenders bijna permanent toegepast? Licht je antwoord toe met behulp van een citaat.

Zie de regels 64 tot en met 75 van tekst 1.

- 2p 5 Leg uit op welke wijze televisieprogramma's kunnen bijdragen aan sociale cohesie.

Lees de regels 76 tot en met 135 van tekst 1.

De uitgangspunten van het mediabeleid zijn vertaald in wettelijke regels die voorschrijven waaraan publieke mediadiensten moeten voldoen.

Bijvoorbeeld de inhoudelijke eisen dat het media-aanbod evenwichtig, pluriform, gevarieerd en kwalitatief hoogstaand moet zijn. Hans

Beerekamp betoogt dat RTL, beter dan de NPO, voldoet aan een van de andere wettelijke regels.

- 3p 6 Aan welke van die regels voldoet volgens Hans Beerekamp het media-aanbod van RTL beter dan dat van de NPO? Leg je antwoord uit en gebruik daarbij een relevant citaat uit de regels 76 tot en met 135.

Opgave 1 Laat de emotie maar over aan RTL**tekst 1***Essay*

De introductie van commerciële televisie in Nederland heeft ons tal van verworvenheden gebracht. Nu maar hopen dat de NPO zo snel mogelijk ophoudt om dit succes te imiteren, schrijft tv-recensent Hans Beerekamp.

Een jubileum heeft altijd een voor- geschiedenis. Als je wilt weten hoe 10 commerciële televisie in de afge- lopen kwart eeuw Nederland ver- anderd heeft, moet je niet alleen kijken naar 1989 maar ook naar 1964.

15 Precies vijftig jaar geleden haalden Beatles, Stones, Kinks en Supremes hun eerste grote hits. Daar merkten we toen als kijker en luisteraar vrij weinig van.

20 De verzuilde publieke omroep, bestuurd door dominees en vak- bondsleiders, vond destijds dat zulke muziek niet goed voor ons was. Op de radio was er op zaterdagmiddag 25 een klein uurtje *Tijd voor Teenagers*, waar ik met rode oortjes naar luis- terde. Op televisie liet het eveneens door Herman Stok gepresenteerde *Top of Flop* experts uitleggen dat die 30 jongens met dat lange haar echt niets van muziek begrepen.

De oppositie kwam uit zee, van piratenzenders: *Radio Veronica*, *TV Noordzee* vanaf het REM-eiland.

35 In de Tweede Kamer steunden de zuilen op een ruime meerderheid van confessionele partijen en PvdA: 113 zetels in 1963, 103 zetels in 1989. De mazen in de wet werden gedicht,

40 de piraten werd het zwijgen opge- legd. *TROS* en *Veronica* voegden zich in het zuilensysteem. De oude zuilen begonnen voorzichtig ook hun dedain voor het ordinaire af te leg- 45 gen. Dat werd door tegenstanders 'vertrossing' genoemd. (...)

In het algemeen kun je stellen dat commerciële televisie permanent zoekt naar emotie, zowel bij de kijker 50 als bij de mensen in beeld. Camera- voering, regie en montage zijn gericht op het optimaal uitvergroten van gevoelens, die immers door een veel breder publiek verstaan worden 55 dan redeneringen en beweringen. Kort door de bocht betekent dit dat bij een documentaire van een publieke zender de camera afstand houdt als iemand in beeld begint te huilen, ter- 60 wijl in een realityshow dan juist ingezoomd wordt op een traan, liefst herhaald in slow motion. (...)

Je zou dus denken dat de oude 65 omroepbestuurders en hun politieke bondgenoten de scheiding der geesten in 1989 zouden toejuichen: geen vertrossing meer, maar een helder onderscheid. De markt kan 70 geld verdienen aan wat de meeste mensen graag zien, de publieke omroep zorgt met subsidie en geld van omroepleden voor sociale cohesie, nationale evenementen en 75 overdracht van kennis en cultuur.

(...) Onder geen beding mocht de publieke omroep haar marktleider- schap uit handen geven, want dan

80 zou Nederland sociaal, cultureel en politiek uiteenvallen.
 Dus werd met overheidsgeld de concurrentie aangegaan. Sterker: de eerder genoemde wetten van de commerciële televisie werden door
 85 de publieke zenders bijna volledig overgenomen en geïncorporeerd. Het resultaat was in veel opzichten averechts en desastreus. Door zich ook te richten op emoties en de
 90 belevenissen van kleine mensen, liet de publieke omroep zijn kerntaak klakkeloos uit de handen vallen. Door ook in talkshows de emotie te zoeken, in de vorm van zo hoog
 95 mogelijk oplopende meningsverschillen tussen extreme tegenstanders, werden maatschappelijke en politieke tegenstellingen verscherpt en gedramatiseerd. (...)

100 (...) Waar de publieke omroep kalmt en evenwicht had kunnen bieden, verkoos zij voortdurend om elk vuurtje verder op te stoken, uit angst dat de greep op de massa anders verloren zou gaan.
 105 De commerciële zenders valt weinig te verwijten. Ze liepen in feite voorop,

als het gaat om maatschappelijke vernieuwing.

110 Neem nu de zichtbaarheid van groepen die van oudsher op televisie niet zo sterk vertegenwoordigd zijn: vrouwen, etnische minderheden, laaggeletterden. Welke telling je er
 115 ook op los laat, ze blijven in publieke programma's relatief onzichtbaar. (...)
 Daarentegen is de echte samenstelling van Nederland al een tijdje
 120 beter terug te vinden in een aantal RTL-programma's. In soaps en realityshows, spelletjes en talentenjachten is relatief veel kleur zichtbaar en spelen vrouwen vaak een gelijk-
 125 waardige rol. In *RTL Late Night* is Humberto Tan niet alleen het gezicht van veelkleurig Nederland, maar houdt hij ook in de keuze van de gasten nadrukkelijk rekening met de
 130 nieuwe werkelijkheid.

(...) Moge de *NPO* ophouden met dit succes te imiteren en haar kerntaken enthousiast weer opnemen, dit keer ook vanuit inhoudelijke affiniteit met
 135 popmuziek en tegencultuur.

naar: *NRC Handelsblad*, dinsdag 30 september 2014

Opgave 2 Onderzoek naar veiligheidsgevoel

Bij deze opgave horen de teksten 2 en 3.

Inleiding

Het televisieprogramma *EenVandaag* wordt bijna dagelijks door AVROTROS uitgezonden op NPO1. Het programma peilt regelmatig meningen naar aanleiding van actuele gebeurtenissen. De peiling waar tekst 2 over gaat werd gehouden na een bloedige terreuraanslag van moslimterroristen op de redactie van *Charlie Hebdo*, een satirisch Frans tijdschrift waarin onder andere cartoons over de profeet Mohammed verschenen.

Lees de teksten 2 en 3.

- 2p **7** Geef de afhankelijke variabele uit dit onderzoek en één onafhankelijke variabele.

Zie de regels 5 tot en met 13 van tekst 2.

- 2p **8** Leg aan de hand van één van de zes genoemde variabelen uit waarom weging noodzakelijk is.

Het onderzoek van *EenVandaag* constateerde na de terroristische aanslag in Parijs op *Charlie Hebdo* een lichte stijging van het gevoel van onveiligheid in Nederland. Terrorisme heeft echter meer maatschappelijke gevolgen. Terrorisme vormt ook een bedreiging voor de rechtsstaat.

- 4p **9** Geef twee beginselen of kenmerken van de rechtsstaat en leg aan de hand van elk van beide uit dat de terroristische aanslag zoals in Parijs op *Charlie Hebdo* een bedreiging vormt voor de Nederlandse rechtsstaat.

Lees de regels 44 tot en met 60 van tekst 3.

- 2p **10** Leg uit dat het dilemma van de rechtsstaat te herkennen is in de vragen die aan de respondenten werden voorgelegd. Geef eerst een omschrijving van het dilemma.

Opgave 2 Onderzoek naar veiligheidsgevoel

tekst 2

Onderzoek

'Veiligheidsgevoel na aanslagen Parijs'

Over het EenVandaag Opiniepanel
Het *EenVandaag* Opiniepanel bestaat uit ruim 45.000 mensen. Zij beantwoorden vragenlijsten op basis van een online onderzoek. De uitslag van de peilingen onder het *EenVandaag* Opiniepanel zijn na weging representatief voor zes variabelen, namelijk leeftijd, geslacht, opleiding, burgerlijke staat, spreiding over het land en politieke voorkeur gemeten naar de Tweede Kamerverkiezingen

van 2012. Panelleden krijgen ongeveer één keer per week een uitnodiging om aan een peiling mee te doen. Op de meeste onderzoeken respondeert 60 tot 70 procent van de panelleden. (...)

Over dit onderzoek

Aan het onderzoek deden 16.000 leden van het *EenVandaag* Opiniepanel mee.

naar: <http://www.eenvandaag.nl>, 13 januari 2015

tekst 3

Samenvatting

Veiligheidsgevoel licht beïnvloed door gebeurtenissen Frankrijk

We voelen ons nog altijd veilig in Nederland, maar het geweld in Frankrijk heeft wel een lichte invloed op ons veiligheidsgevoel. Zo verwachten er nu meer mensen een aanslag in Nederland dan vorig jaar. Dit blijkt uit onderzoek onder 16.000 leden van het *EenVandaag* Opiniepanel. Van de ondervraagden geeft 87 procent aan zich over het algemeen veilig te voelen in ons land. Een meerderheid (60 procent) voelt zich sinds de aanslag in Parijs nog net zo veilig als daarvoor. Een kwart (29 procent) voelt zich sindsdien iets minder veilig en 10 procent voelt zich veel minder veilig.

Helft verwacht aanslag in Nederland

De helft (54 procent) van de deelnemers verwacht dat er dit jaar een aanslag door radicale moslims gepleegd gaat worden in Nederland. Dit is hoger dan vorig jaar. In oktober 2014, kort na de eerste Nederlandse bombardementen op IS in Irak, was dit 43 procent. In december 2014, toen IS minder in het nieuws was, was het lager: 31 procent. De angst voor een aanslag lijkt toe te nemen naarmate er meer nieuws is over terreurdaden door radicale moslims. Veel deelnemers geven aan dat ze niet bang zijn om zelf slachtoffer van

35 een aanslag te worden. Ze denken
bijvoorbeeld dat hun woonplaats
geen interessant doelwit is. Ook
schrijven veel mensen dat je een
aanslag toch niet kunt voorkomen en
40 dat we 'de angst niet moeten laten
regeren'.

**Maatregelen mogen ten koste gaan
van privacy.**

In het onderzoek werd een aantal
45 maatregelen voorgelegd om
jihadisme en radicalisering aan te
pakken. Het plan van het kabinet om

jihadgangers het Nederlandschap
af te pakken kan rekenen op brede
50 steun (72 procent). Ook vindt drie-
kwart (74 procent) het een goed plan
om een Europees registratiesysteem
van vliegtuigpassagiers op te zetten
om verdachte passagiers beter te
55 kunnen volgen. De bestrijding van
het internationale terrorisme is zo
belangrijk dat deze soms ten koste
mag gaan van de privacy van
burgers, vinden de meeste
60 ondervraagden (73 procent).

naar: <http://www.eenvandaag.nl>, 13 januari 2015

Opgave 3 De vrijlating van Volkert van der G.

Bij deze opgave horen de teksten 4 en 5.

Inleiding

Volkert van der G., die in 2002 tot 18 jaar werd veroordeeld voor de moord op Pim Fortuyn, werd op 2 mei 2014 voorwaardelijk vrijgelaten. Kort daarvoor, in maart, maakte staatssecretaris Teeven dat bekend. Tekst 4 bevat reacties uit de Tweede Kamer op die bekendmaking. Tekst 5 beschrijft onder andere de bijzondere voorwaarden voor de vrijlating. Voorwaardelijke vrijlating is een recht van gedetineerden die een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf van meer dan een jaar uitzitten. De regeling voorwaardelijke invrijheidstelling houdt in dat gedetineerden in vrijheid worden gesteld maar dat ze zich wel aan bepaalde voorwaarden moeten houden. De voorwaardelijke vrijlating van Van der G. liet de discussie over de regeling weer oplaaien.

De Wet vervroegde invrijheidstelling is in 2008 vervangen door de Wet voorwaardelijke invrijheidstelling. Gedetineerden hebben ook met de nieuwe wet nog steeds recht op invrijheidstelling nadat twee derde van de straftijd is uitgezeten, maar de nieuwe wet biedt de mogelijkheid om daar voorwaarden aan te verbinden. Als de delinquent zich niet aan deze voorwaarden houdt dan moet hij voor de rest van zijn straftijd weer de gevangenis in. De Wet voorwaardelijke invrijheidstelling houdt dus in dat een recht van gedetineerden ingeperkt wordt.

De schrijver van tekst 4 heeft het systematisch over vervroegde vrijlating in plaats van voorwaardelijke invrijheidstelling.

- 1p 11 Wat zou de bedoeling van de schrijver kunnen zijn voor deze woordkeus?

Lees tekst 4.

Tekst 4 beschrijft een gedachtewisseling tijdens een vergadering van de Tweede Kamer. Die gedachtewisseling past binnen een fase van het systeemmodel van politieke besluitvorming.

- 2p 12 In welke fase van het systeemmodel van politieke besluitvorming spelen de gebeurtenissen van tekst 4 zich af? Leg je antwoord uit.

Zie de regels 51 tot en met 55 van tekst 4.

- 2p 13 Past deze opstelling meer bij een rechtse of bij een linkse politieke visie? Leg je antwoord uit en geef daarbij een kenmerkend verschil tussen beide visies met betrekking tot de voorwaardelijke invrijheidstelling.

Zie tekst 4.

In de discussie over de voorwaardelijke invrijheidstelling kunnen verschillende theoretische standpunten onderscheiden worden. We onderscheiden absolute theorieën en relatieve theorieën over straffen. In de tekst zijn beide soorten theorieën te herkennen.

- 4p 14 – Geef een citaat (met regelnummers) dat past bij relatieve theorieën.
– Geef een citaat (met regelnummers) dat past bij absolute theorieën.
Leg je keuze van de door jou gegeven citaten uit.

De politici in tekst 4 pleiten voor een verharding van het beleid. Er waren in hetzelfde debat ook Tweede Kamerleden die een andere mening hadden maar zij worden in tekst 4 niet genoemd. Dit zou je kunnen verklaren met het begrip medialogica

- 3p 15 – Wat is medialogica?
– Leg uit hoe medialogica van invloed kan zijn op het beleid ten aanzien van de voorwaardelijke invrijheidstelling.

Lees tekst 5.

De bijzondere voorwaarden die verbonden worden aan de voorwaardelijke invrijheidstelling van Van der G. zijn in verband te brengen met de doelen en functies van straffen.

- 4p 16 Kies twee van de genoemde bijzondere voorwaarden en leg bij elk van beide uit welk doel van straf er bij de voorwaardelijke invrijheidstelling van Van der G. mee beoogd kan worden. Kies de bijzondere voorwaarden zo, dat het bij elk om een ander strafdoel gaat.

Van der G. moet zich wekelijks melden bij de reclassering (zie de regels 9 tot en met 11 van tekst 5).

- 1p 17 Welke doelstelling van de reclassering is te herkennen in de meldingsplicht van Van der G.?

Er zijn theorieën ter verklaring van crimineel gedrag waarmee de voorwaarde dat een enkelband gedragen moet worden, kan worden onderbouwd.

- 4p 18 Geef twee van deze theorieën waarmee de voorwaarde dat een enkelband gedragen moet worden, kan worden onderbouwd.
Licht je antwoord toe.

Politici kunnen vaak grote druk ervaren om snel een wet te maken om te voldoen aan eisen die vanuit de samenleving gesteld worden. In de omzettingsfase van het proces van politieke besluitvorming worden enkele procedures doorlopen. Deze procedures kunnen het tot stand komen van ondoordachte wetten tegen gaan.

- 2p **19** Leg uit met welke twee formele stappen uit de wetgevingsprocedure het maken van een ondoordachte wet kan worden tegengegaan.

Zie de teksten 4 en 5.

Eén van de teksten 4 en 5 is gepubliceerd in *Elsevier* en de andere komt uit *NRC Handelsblad*.

- 2p **20** Geef een inhoudelijk verschil tussen beide teksten en leg op grond daarvan uit welke tekst uit *Elsevier* komt en welke uit *NRC Handelsblad*.

Opgave 3 De vrijlating van Volkert van der G.

tekst 4

Tweede Kamer: crimineel moet vervroegde vrijlating verdienen

Criminelen komen in Nederland veel te gemakkelijk op vrije voeten wanneer zij twee derde van hun straf hebben uitgezeten. Veroordeelde delinquenten zouden dit privilege eigenlijk moeten verdienen.

Volkert van der Graaf toonde geen berouw voor de politieke moord op politicus Pim Fortuyn. Toch komt de moordenaar twaalf jaar na zijn aanslag op de Nederlandse democratie op vrije voeten.

Brave crimineel

Omdat hij tijdens zijn gevangenschap geen problemen heeft veroorzaakt komt hij, net als iedere andere 'brave' crimineel, automatisch vrij na twee derde van de straf uitgezeten te hebben.

Van dat systeem wil een meerderheid in de Tweede Kamer nu afscheid nemen. VVD, CDA, PVV, ChristenUnie en de SGP en twee voormalige PVV'ers willen dat dit automatisme op de schop gaat, meldt De Telegraaf donderdag.

Promotie

De Kamerleden vinden dat een crimineel zijn vervroegde invrijheid-

stelling moet verdienen in plaats van krijgen zolang hij zich niet misdraagt of geen ontsnappingspoging doet. VVD Kamerlid Ard van der Steur pleit voor een promotie-degradatiesysteem waarin de delinquent tot een hogere status kan promoveren wanneer hij overal aan meewerkt maar ook kan degraderen als hij iets weigert. Van der Steur ergerde zich eraan dat Van der Graaf niet meewerkte aan een programma om zijn recidivekans te verkleinen.

Geen berouw

Ook toonde de moordenaar op geen enkel moment berouw voor zijn daad. CDA-Kamerlid Madeleine van Toorenburg zei daarover: "Ik heb niet het idee dat hier iemand naar buiten komt die snapt dat-ie fout bezig is." De PVV en de SGP willen helemaal af van de vervroegde vrijlating. "Dit kunnen we aan de samenleving niet meer uitleggen", luidt het credo van de twee partijen. Volkert van der Graaf zal op 2 mei worden vrijgelaten. Hij mag niet terug naar zijn voormalige woonplaats Harderwijk. Hij vertrekt vermoedelijk naar Duitsland.

27 maart 2014

tekst 5

Volkert van der G. is vrijgelaten

BINNENLAND Volkert van der G., de moordenaar van Pim Fortuyn, is voorwaardelijk vrijgelaten. Dat meldt het Openbaar Ministerie

5 (OM).

Van der G. heeft twee derde van zijn celstraf erop zitten. Van der G. moet zich wel aan bijzondere voorwaarden houden. Na zijn vrijlating moet Van der G. zich wekelijks melden bij de reclassering én krijgt hij een enkelband met gps, de zwaarste vorm van elektronisch toezicht. Met gps kan de reclassering dag en nacht zien waar 10 iemand zich beweegt – en als hij in een verboden gebied komt, gaat er een alarm af.

Van der G. moet zich laten behandelen door een psycholoog of 20 psychiater en hij krijgt een gebiedsverbod voor Hilversum (waar hij Fortuyn doodschoot), Rotterdam (de oude woonplaats van Fortuyn), Den Haag (het politieke centrum van 25 Nederland) en de woonplaats(en) van de nabestaanden. Verder mag hij

geen contact opnemen met de media of nabestaanden.

Waar Van der G. gaat wonen is niet 30 bekend. Hij gaat in ieder geval niet terug naar zijn oude woonplaats Harderwijk. Er wordt wel gezegd dat Van der G. alleen in het buitenland echt veilig zou zijn.

Het Gerechtshof in Amsterdam 35 veroordeelde Van der G. op 18 juli 2003 tot 18 jaar cel voor de moord op Pim Fortuyn op 6 mei 2002. In maart maakte staatssecretaris Teeven 40 bekend dat Van der G. vandaag voorwaardelijk vrij zou komen. Dan zit twee derde van zijn straf erop. Het OM zag geen reden tot uitstel of afstel van zijn voorwaardelijke invrijheidstelling. Van der G. heeft geen 45 psychische stoornis, zo oordeelde het OM. De kans op herhaling wordt laag ingeschat, in tegenstelling tot wat eerder onderzoek uitwees. Ook 50 Teeven zag geen reden tot uitstel of afstel.

2 mei 2014

Opgave 4 Vluchtelingen in Europa

Bij deze opgave horen de teksten 6 en 7.

Inleiding

Europa heeft een grote aantrekkingskracht op vluchtelingen. Veel komen er over het water en gaan in Griekenland of Italië aan wal. Een aantal Griekse eilanden ligt dichtbij de Turkse kust zodat een oversteek vanuit Turkije relatief snel kan gaan. In Italië komen de vluchtelingen vooral via Libië. In Libië is een burgeroorlog aan de gang en het ontbreken van een effectief centraal gezag maakt dat land tot een ideale uitvalsbasis voor mensensmokkelaars. Veel vluchtelingen verdrinken tijdens de oversteek. De 'gelukkigen' die Italië of Griekenland weten te bereiken willen naar Europa, niet speciaal naar Italië of Griekenland. Volgens afspraken binnen de EU die zijn vastgelegd in de verordening van Dublin zijn Italië en Griekenland zelf verantwoordelijk voor de opvang maar beide landen zien dat liever als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de hele Europese Unie.

In april 2015 deed zich een nieuwe ramp voor waarbij honderden bootvluchtelingen verdronken. Dat was voor EU-president Tusk de reden om een extra EU-top in mei 2015 te organiseren (tekst 6). Een maand later formuleert het kabinet Rutte haar standpunt (tekst 7).

Lees tekst 6.

Federica Mogherini is lid van de Europese Commissie. In tekst 6 is zowel een bevoegdheid als een taak van de Europese Commissie te herkennen.

- 2p 21 Welke bevoegdheid en welke taak van de Europese Commissie zijn te herkennen in tekst 6? Licht in je antwoord toe in welke regels (geef de regelnummers) die bevoegdheid en die taak in de tekst te herkennen zijn.
- 1p 22 Welke gedachte over de samenwerking binnen de Europese Unie is terug te vinden in de samenstelling van de Europese Commissie?

Zie de regels 24 tot en met 30 van tekst 6.

- 2p 23 Leg uit wat de relevantie is van het vermelden van de meningen van China en Rusland in deze context.

Lees tekst 7.

Besluitvormingsprocedures binnen de Europese Unie kunnen ingedeeld worden in twee soorten. Het verschil heeft te maken met hoe zwaar de soevereiniteit van de lidstaten meeweegt in de besluitvorming.

- 2p 24 – Welk begrip past bij de besluitvormingsprocedure over het plan om asielzoekers uit Griekenland en Italië te verdelen over Europa?
– Waar is dat uit af te leiden?

- Bij de besluitvorming over de opvang van asielzoekers speelt het dilemma van de collectieve actie.
- 2p 25 Leg uit dat bij het vluchtelingenprobleem het dilemma van de collectieve actie een rol speelt.
- 2p 26 Verklaar waarom het dilemma van de collectieve actie meer een rol speelt binnen het overleg van de Europese Staats- en regeringsleiders en minder een rol speelt binnen de Europese Commissie zelf.

Opgave 4 Vluchtelingen in Europa

tekst 6

Europa zet spreiding vluchtelingen door

- (...) Volgens Brussel, nu op ramkoers met een flink aantal lidstaten, is het niet langer reëel om enkele landen als Italië en Malta te laten opdraaien voor grote aantallen bootvluchtelingen, en enkele andere landen (Duitsland, Zweden) voor migranten uit voornamelijk Syrië, Irak en Eritrea.
- 10 (...) De verplichte spreiding van vluchtelingen is een van de ideeën die vorige maand circuleerden op de ingelaste vluchtelingentop die volgde op vermoedelijk 1700 verdrinkingsdoden in de Middellandse Zee.
- 15 Intussen werkt EU-buitenlandchef Federica Mogherini hard aan een ander besluit van die top: een resolutie van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties die Europa toestemming moet geven om boten van mensenhandelaren op te sporen en te vernietigen.
- 20 Ook dat is voor Brussel een harde noot om te kraken, want China en Rusland staan na de militaire acties tegen het Libië van Muammar Gaddafi niet te springen om nieuwe militaire operaties op de Noord-Afrikaanse kust. (...)
- 25
30

bron: Frans Boogaard, Dagblad van het Noorden, 13 mei 2015

tekst 7

2.000 extra migranten welkom in Nederland

Het kabinet staat positief tegenover de herverdeling van asielzoekers uit Griekenland en Italië over andere landen in Europa. Voor Nederland
5 zou dat betekenen dat er in een periode van twee jaar ruim tweeduizend asielzoekers extra komen. Dat schrijft staatssecretaris Klaas
10 Dijkhoff (Immigratie) dinsdag aan de Tweede Kamer. (...)
Net als bij alle Europese voorstellen gaat het plan door als er een gekwalificeerde meerderheid van de lid-
15 staten voor is. Dat wil zeggen dat minstens 55 procent van de landen het ermee eens is, en dat in die landen minstens 65 procent van de
bevolking woont. Sommige landen, zoals Hongarije, hebben zich al
20 uitgesproken tegen de herverdeling. (...)
Het plan van de Europese Commissie houdt in dat 40 duizend asielzoekers binnen de Europese Unie
25 worden herplaatst. Landen in het zuiden van Europa - vooral Italië en Griekenland - worden momenteel overspoeld door vluchtelingen. De meesten van hen komen uit landen in
30 oorlog, zoals Syrië en Eritrea. (...)
In ruil voor de herplaatsing moeten Italië en Griekenland hun asielprocedure op orde brengen. Nu reizen asielzoekers vaak ongezien
35 door naar landen in het noorden van Europa.

bron: Maartje Bakker, de Volkskrant, 10 juni 2015

Opgave 5 PvdA en de zorgwet

Bij deze opgave horen tekst 8 en afbeelding 1.

Inleiding

In december 2014 stemmen drie PvdA-senatoren tegen een wetsvoorstel dat zou moeten zorgen voor meer marktwerking in de zorg. Het wetsvoorstel, ingediend door VVD-minister Schippers, is een uitwerking van afspraken uit het regeerakkoord van Rutte-II (VVD en PvdA). De afwijzing door de drie senatoren van coalitiepartij PvdA leidde bijna tot een kabinetscrisis.

Lees tekst 8.

Politiek wordt wel omschreven als "de gezaghebbende toedeling van waarden in een samenleving".

De zorgwet heeft invloed op de verdeling van enkele van die waarden.

- 4p **27** Geef twee waarden waarvan de toedeling door de zorgwet beïnvloed zou worden en citeer bij elke waarde een zin uit tekst 8 (met regelnummers) waar dat uit blijkt. Licht je antwoord toe.

- 2p **28** Leg uit waarom het tegenstemmen van senatoren die van de PvdA zijn in deze situatie kan leiden tot een kabinetscrisis.

De Nederlandse politieke cultuur is veranderd. Tot aan het eerste paarse kabinet (Kok I, 1994-1998) leek het niet mogelijk dat PvdA en VVD samen een regering zouden gaan vormen. De ideologische tegenstellingen waren daarvoor te groot. Dat veranderde tegen het eind van de vorige eeuw toen de meeste politieke partijen hun standpunten minder ideologisch gingen funderen. Deze nieuwe politieke houding zorgde ervoor dat PvdA en VVD elkaar bij een aantal politieke vraagstukken wél konden vinden.

Vraag 29 gaat over sociaaleconomische en sociaal-culturele vraagstukken.

- 3p **29**
- Bij welk van beide type vraagstukken (sociaaleconomische of sociaal-culturele) konden in de tijd vóór de ontideologisering, PvdA en VVD meestal niet tot overeenstemming komen?
 - Leg je antwoord uit aan de hand van de maatschappelijke groepen waarmee PvdA en VVD ideologisch verbonden waren.
 - Leg vervolgens uit dat de nieuwe zorgwet een voorbeeld is van een sociaaleconomisch vraagstuk.

Zie afbeelding 1 en zie tekst 8.

Tekenaar Len verbeeldt een probleem waar regeringscoalities mee te maken krijgen

- 2p **30** Welk probleem wordt in de cartoon verbeeld en welk kenmerk van ons kiesstelsel kan tot dat probleem leiden?

Opgave 5 PvdA en de zorgwet**tekst 8****Eerste Kamer stemt tegen beperking vrije artskeuze**

Een belangrijke wet van minister Schippers over de beperking van de vrije artskeuze is verworpen door de Eerste Kamer. 33 senatoren stemden voor, 38 stemden tegen. In de PvdA-fractie bleken minstens drie senatoren tegen te zijn: Duivesteijn, Ter Horst en Linthorst.

Het is een grote tegenvaller voor de minister omdat zij denkt dat er met deze wet veel geld te besparen is op de zorgkosten. Schippers is nu voor topberaad naar premier Rutte. VVD-fractievoorzitter Zijlstra en PvdA-leider Samsom zouden daar ook zijn aangeschoven.

Vanmiddag bleek al dat er binnen de PvdA-fractie onrust was over de aanstaande stemming. Volgens PvdA-fractievoorzitter Barth had haar fractie nog technische vragen aan de minister. Maar in de wandelgangen klonk het dat er waarschijnlijk politieke redenen achter zaten.

25 Opheldering

Fractievoorzitter Van Boxtel van D66 vroeg om opheldering, maar Barth wilde geen toelichting geven. Minister Schippers is nog vóór de stemming met twee PvdA-collega's uit het kabinet, minister Asscher en staatssecretaris Van Rijn, naar de fractiekamer van de PvdA gegaan voor overleg. Dat heeft de dissidenten kennelijk niet op andere gedachten gebracht. PvdA-senator en oud-minister Ter Horst verklaarde achteraf dat zij tegen het vergroten van de macht van zorgverzekeraars is.

40 Stemverklaringen

Dat er veel tegenstand was tegen de wet bleek al uit de verschillende stemverklaringen voorafgaand aan de hoofdelijke stemming.

45 PvdA-senator Beuving las namens haar fractie voor dat een groot bezwaar van sommige PvdA-senatoren is dat sommige patiënten misschien niet naar een specialist mogen omdat een zorgverzekeraar door het afgesproken budget heen is.

50 De SP en het CDA hadden al eerder duidelijk gemaakt niets voor de wet te voelen. CDA-Senator Flierman: "Dit is een aanzienlijke beperking van burgers om voor hun eigen arts te kiezen." PVV-senator Frijters: "In tegenstelling tot een aantal andere fracties luisteren wij wél naar onze achterban."

60 GroenLinks-Eerste Kamerlid Ganzevoort: "Het fundamentele recht om je lichaam en geest over te geven aan een medicus van je eigen keuze mag niet ingeperkt worden." Ook 50Plus en de Onafhankelijke Senaatsfractie stemden tegen.

'Constructieve drie'

De oppositiepartijen D66, ChristenUnie en SGP, ook wel de 'constructieve drie' genoemd, stemden voor. D66-senator Scholten: "Wij begrijpen de bezwaren maar kiezen voor beheersing van de stijgende zorgkosten."

75 Kuiper van de ChristenUnie: "Deze kant gaat het zorgstelsel nu eenmaal op. En al zijn we niet geheel zonder

80 zorg over de werking van de wet, wij
stemmen voor. Verzekerden krijgen
meer invloed op zorgverzekeraars.
Dat heeft de minister ons toege-
zegd."

85 De VVD legde een stemverklaring af.
Senator Dupuis: "De beperking voor
patiënten is zo klein en het levert
zo'n grote besparing op dat we voor
stemmen."

Duurder

90 Als de beperking van de vrije arts-
keuze het wel had gehaald, zouden

95 verzekerden niet in alle gevallen hun
eigen arts mogen kiezen. Zij moeten
dan naar een behandelaar waar hun
zorgverzekeraar afspraken mee heeft
gemaakt.

100 Door deze afspraken zouden zorg-
verzekeraars naar de verwachting
van minister Schippers 1 miljard euro
kunnen besparen. Er zouden wel
zorgverzekeringen blijven bestaan
met vrije keus, maar met een hogere
premie.

naar: NOS.nl, dinsdag 16 december 2014

afbeelding 1

<http://www.trouw.nl>